

Coreșpondența Română

APARE IN TOATE DILELE DE LUCRU

ABONAMENTE

LA

Coreșpondența Română

IN TARĂ IN STREINĂTATE

12 luni	30 lei	Pe 12 luni	40 lei
6 "	15 "	6 "	20 "
3 "	8 "	3 "	10 "

TARIFUL ANUNȚILOR

Pe paginile 7 și 8 linia 40 bani.
Pe celelalte pagini după învoială.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Bulevardul Elisabeta 117

DESLUȘIRI

„Tara“ a publicat în numărul de la Decembrie sub titlul „O poziție greșită“ un articol, prin care se cer deslușiri asupra poziției „Coreșpondenței Române“ în chestiunea «transilvăneană». Ne putând afla, cine primește răspunderea pentru cele publicate în coloanele ziarului „Tara“, am socotit, că am să dau nici o deslușire, de oarecum n-ași pute să dic de cât ceea ce a dis și în primul număr al acestui ar.

Oamenii vrednici de toată încrederea au încredințat înse, că „Tara“ e organul unui grup guvernamental, din care fac parte și câte-va persoane susținușe. Dacă așa este, atunci e chestiune de deferență, ca eu, care am primit răspunderea pentru cele publicate în coloanele acestui ziar, să dau deslușirile cerute, ceea ce voi și face.

De astă-dată însă mă mărginesc la o scurtă declarație.

De oare-ce autorul articolului din „Tara“ vorbește de „expulsare“ și de „interese proprii“, îi reamintesc, că eu singur primesc răspunderea pentru ceea ce se publică în coloanele acestui ziar și cu atât mai virtos pentru articolele semnate de mine.

Noi, câți-va publiciști ați tuturor aștia, între care nu e nici d-l Eugen Brode, nici d-l Aurel Popovici, am luat între noi înțelegere să înființăm acest ziar și să-l susținem câtă vreme îl vom pute. Nici nu am primit, nici nu am cerut de la nimeni autorizarea de a publica aceasta : avem în fața noastră publicul doritor de a cunoaște adevărul, iar în dosul nostru nu avem pe nimeni.

Măi deslușit : știm foarte bine și o spunem fără incungiur, că sunt și o încoace, și dincolo mulți Ardeleni, pe care îi supără cele publicate în coloanele «Coreșpondenței Române», și nu are guvernul de cât să voiască, pentru-ca urea toată să se încredințeze despre aceasta.

Se știe cu toate acestea, cine se înțelege, când semnez eu singur și dic totuși noi.

Sunt oameni, care, fie ei aici, fie peste Carpați, au pierdut simțul „intereselor proprii“ și nu se mai sperie de amenințările guvernelor.

Atât de astă dată.

Scrisori din Ardeal

Lugoș, 17 Decembrie, 1893 st. n.

Fiind vorba despre cearta și lupta dintre cetățenii grupați în două tabere ai aceluiași Stat, în principiu nimic nu-i mai corect de cât că alți factori n'a să se amestece în această luptă. Au drept decă Maghiarii când dic : Chestia naționalităților e o chestie internă a Ungurilor. Are drept și ministrul României, d-l Al. Lahovary, când le secundează Maghiarilor. Și unii, și alții au înse drept numai până atunci, până când cearta dintre naționalități n'a luat dimensiuni, care amenință interesele altora, și în acest cas cu greu mai poate încapa învoială, că d-l D. Sturdza n'a purces incorect, când în Senatul României a provocat discuție asupra chestiei naționalităților nemaghiare din Transilvania și Ungaria. Pentru că vom trebui să ne întrebăm ; cine sunt Maghiarii și ce vrea ei ? Sunt un popor, cu tot bagagiul adunat din nemerniciii altor popoare, de 6—7 milioane, care a ajuns ați să usurpeze toată puterea publică, vrea să prefacă în maghiar tot ce-i ese în cale. Și cine sunt Români din Ungaria ? Un popor de 3 milioane, consciu de originea sa falnică, consciu de puterile sale fizice, consciu de facultățile sale intelectuale, consciu de împregiurarea, că pe pământul maghiar încă sunt mai vr'o 8—9 milioane de seama sa, consciu de comunitatea culturală a 11—12 milioane de seama sa și de afinitatea culturală cu popoarele culte ale Apusului!

Cine sunt Slavii ? Cine sunt Sârbii ? Cine sunt Germanii ș. c. l. ? Tot popoare diferite de cel maghiar, care sunt conscie de ceia ce sunt și unde sunt. Cine sunt toate aceste popoare nemaghiare din Ungaria ? Un complex de vre-o 10 milioane pe cale de a se organiza față de 6—7 milioane de maghiari veritabili și neveritabili !

Se poate oare presupune, că aceste popoare cu totul deosebite de cel maghiar se dau a fi maghiarisate fără a țice căre ? De sigur nu ! Și vermele se svîrcolește, dacă-l calci ! Maghiarii însă presupun, că da, și ce-i mai caracteristic, toți cred, altcum s'ar fi format vr'un partid cât de mic în parlamentul maghiar, care ar fi țis orî că nu-i drept, orî că nu-i posibil să maghiariseze.

În două puncte sunt înse toți maghiarii de acord, anume sunt de acord.

a) În convingerea, că au drept să ne maghiariseze.

b) În convingerea, că e posibil să ne maghiariseze.

Numai în privința modalității, cum să ne maghiariseze, nu sunt tocmăi de acord, anume :

a) unii susțin, că au și dreptul, și puterea de a ne maghiarisa cu forța.

b) alții susțin, că de și ar avea dreptul, nu ne pot maghiarisa cu forța, prin urmare au să ne maghiariseze făcându-ne părtași de cultura maghiară.

Esența e că și unii, și alții nu se sfiesc a o spune pe față, că vrea să ne maghiariseze, și că și o modalitate și alta este o violentare a naționalităților nemaghiare, pentru că nu mai puțin de cât violentare e a ne impune, bună-oară nouă românilor, cultura bolnăvicioasă a rasei maghare în locul culturii noastre naționale sănătoase.

Ast-fel stând lucrurile, lupta nu mai e, cum s'a susținut în Coreșpondența Română, o luptă de clasă, ci devine una de rasă.

Și dacă e în adevăr luptă de rasă, întrebarea e numai, poate-se rezolva chestia Românilor, adecă a naționalităților din Ungaria pe cale pacinică orî nu ? *)

Tot omul cu creeri normale numai rezolvarea pe cale pacinică o poate dori. Aci înse mi se pare, că operațiunile logice ale maghiarilor sunt cu totul altele. Ei dic, cum a țis-o și Pester Lloyd : Noi vrem pace, dar condiția sine qua non a păcii e, ca voi nemaghiarii să capitulați înaintea ideii de stat maghiar. Noi nemaghiarii le răspundem : «Și noi vrem pacea, însă ideii de stat maghiar nu ne supunem odată cu capul, pentru că pentru noi idea voastră de stat maghiar e identică cu sinuciderea noastră națională.

Așa stând lucrurile, trebuie să ne întrebăm mai departe :

a) recunoaște-vor naționalitățile nemaghiare rasei maghiare dreptul de a le maghiarisa ?

b) dacă maghiarii vor continua opera începută a maghiarisării, opunerea cu argumente a a nemaghiarilor nu se poate oare preface în opunere violentă ?

Dacă-i cunoaștem pe Maghiari, — și credem că-i cunoaștem, — ne cade greu a presupune, că ei de capul lor se vor abate de la calea apucată ; nu e imposibil, ba e chiar verosimil că maghiarii pot ușor provoca o conflagrație, care nu poate fi indiferentă pentru vecinii mai apropiați, ba nici pentru cei mai depărtați.

Aci începe lupta dintre Maghiari și nemaghiari a nu mai fi chestie internă a Ungariei. E treaba mea casnică să fac în casa mea ce vrea ; când vede înse păzitoriul casei vecinului, că eu vrea să-mi aprind casa, e dreptul și datorința lui să sară și să mă oprească, dacă poate.

Cred decă dreptate a avut d-l D. Sturdza, când a sulevat în senatul vecinei României chestia naționalităților din Ungaria și în deosebi

*) Dacă e de rasă, nu se poate, și tocmăi de aceea țicem noi, că încă nu e de rasă și ne dăm silința, ca să nici nu devie.
Red. Coreșp. Române.

chestia românilor, întru cât a suferit-o și-a tratat-o în vederea primejdiei, ce poate rezulta și pentru România din stările interne anormale ale Ungariei, Alta e întrebarea, dacă păzitorul casei vecinului e și în stare să oprească pe vecinul său a-și aprinde casa. Această întrebare n'are însă nimic d'a face cu dreptul vecinului d'a opri punerea focului.

Înțelegem deci pe ministrul de externe al vecinei României, pe d-l Al. Lahovary, dacă față de cele expuse de d-l senator D. Sturdza dă să se înțeleagă, că nu poate interveni în Ungaria; nu-l înțelegem însă când declară că nu are drept să intervină, nu-l înțelegem chiar nici în cazul, dată d-l D. Sturdza ar fi făcut abus și chiar numai în interesul partidului, căruia aparține, ar fi discutat chestia așa cum a discutat-o.

Noue celor de'acici nu ne poate fi indiferent, ce și cum se petrece în România, cu toate acestea nu ne amestecăm în afacerile ei nici interne nici externe. În sfârșit, interesele românilor din România totuși sunt în mâinile românilor; ținem înse morțiș, cu trup, cu suflet, la cauza națională generală, de aceea ne bucurăm și ne încurajăm, când vedem că cauza noastră e tratată cu căldură și în România; de altă parte ne întristăm, când ni se pare, că frații noștri din România își bagă vină unii altora, că exploatează cauza națională în interesul al unui sau altui partid.

Causa generală română e atât de măreață în cât nu ne vine a crede că ar putea fi vr'un român atât de sacrileg ca s'o degradeze la valoarea unei apucături de partid.

Dr. St. Petrovici.

DESPRE ROLUL RUSIEI

în

CESTIUNEA LIBERĂRII POPOARELOR CREȘTINE DE SUB JUGUL STRĂIN

Fără de a face cea mai mică eroare istorică să poate dice, că Bogdan Chmelsitski ca luptător aprig pentru religia creștinească, prin supunerea sa de bună voie Țarului Alexe Mihailovici a fost cauza primordială istorică, ce a deșteptat pentru întâia oară speranțele creștinilor de sub imperiul otoman în ajutorul Rusiei.

Rusia prin sine, fără de Ucrainici, nu s'a gândit nici odată la una ca asta, ci a fost în secolii medievali amica sinceră și credincioasă a Turcilor, cu Turcii în contra creștinilor. La rolul său în mijlocul creștinilor de la răsărit Rusia a ajuns mulțumită impulsurilor din afară, ci nici de cum cu ajutorul unor idei religioase și politice, care s'ar fi dezvoltat într'un mod firesc în viața sa proprie lăuntrică. Când Bogdan Chmieniński a devenit suzeranul Moscovei prin buna, dar nechibzuita, sa voință, despre care poporul rutean are un cântec caracteristic:

Bogdane, Bogdane...
Ma buti ti buv pianc...*)

atunci numai popoarele creștine de la Răsărit începură a crede în rolul liberator al Rusiei. De atunci începe a data inclinațiunea bietei »raia« către pravoslavnică Moscova, iar până atunci această »raia« n'a putut vedea în Muscalii de cât pe prietenii sinceri ai Turcilor.

*) Bogdane, Bogdane ai fost beat, când te-ai alipit de Rusia etc.

Și în adevăr, după alipirea Ucrainei către statul Moscovit Grecii și Slavii de sub domnia otomană au început a se adresa la Moscova. Așa de pildă la 1657 Grecii, care trăiau la Veneția, diceau ambasadorului rus, Cemodanoff, că Țarul Alexie, ca un al doilea Constantin, s'a ivit pe arena istoriei pentru a libera pe creștini. Ei au împărțit acestui Cemodanoff știrea, că Sultani au descoperit în niște cărți vechi un text, în care stă scris, că Constantinopolul va deveni capitala Țarilor. După aceasta, la 1667, mitropolitul grec Paisie Lagarid scria Țarului, că în cartea lui Andrei stă scris cum că Constantinopolul va fi liberat de un popor bălan, care sunt Rușii.

Așa dar niște cărți magice și proorocia unui oare-care Andrei fără argumente, prin care să credea necesar a gândări imaginația Țarului, pentru a-l convinge de rolul său în cestiunea liberării popoarelor creștine. Din afară veneau de asemenea impulsuri. Chiar Suedia împingea pe Țarul de a rupe prietenia cu Turcii; la 1673 această țară depărtată prin ambasadorul ei comitele Ocsenstierna propunea Țarului ajutorul armatei sale, fără nici un folos pentru densa.

În anul 1683 Turcii începuseră a se pregăti pentru rebel cu Austria. Regele Poloniei Ian Sobiesky, creștind că victoria Turcilor în acest cas va fi peirea regatului său, a hotărât se sprijine pe împăratul Leopold I. Ambi monarhii au chibzuit să atragă în alianța lor pe Țarii Moscovei, Ivan și Petru Alexeievici. Alianța aceasta a fost declarată de »sfântă« și către densa s'a alipit și Republica Venețiană. Atunci regele Sobieski scrisese Țarilor, că rebelul va începe la primăvară și că Rusia trebuie se fiă gata. Tiapkin, reședintele Rusiei în Polonia, scria de asemenea din partea sa la Moscova: »Valachi și Moldovenii, oamenii de seamă, au venit la mine și mi-au împărțit din partea domnitorilor lor, că trebuie neapărat ca marii hoșdari să trimită oștirea lor la Crimea și când se va lua Crimea, atunci toate țările creștine, nu numai Ucraina, Podolia, Polonia, dar și Valachi și Moldovenii se vor da sub omblăduirea Țarilor«.

Această făgăduială, priveliștea unei cuceriri așa de mari, a fermecat Moscova, pofta cărei însă nu se mulțumi cu făgăduielii numai. Țarii cerură dar drept răsplată pentru intervenirea lor cedarea de către Polonia a orașului Kiev. După multă tărăgăire Polonia a comsimțit și a cedat Rusiei, drept arvună, orașul cerut. Aceasta s'a făcut în anul 1686, și Rusia, după-ce priimi arvuna, începu a se pregăti la rebel.

Dar dacă creștinii de la răsărit așteptau acum liberarea lor de sub groasnicul jug al Turcilor, apoi nici de cum nu erau dispuși a schimba pe un altul tot așa de greu. Moscova cu despotismul și fără de legile sale lăuntrice era deja bine cunoscută popoarelor creștine de la răsărit. Într'o scriere din secolul XVII intitulată »Descrierea călătoriei din Leova*) la Moscova«, care este foarte simpatică Rusiei se scria următoarele: »Lehi și de la »ei Cercașii s'au învățat să se ție tare de »acea eresiă politică și popoarele europene »sunt asemenea îmbuibate de ea — toți cred »că a trăi sub omblăduirea Țarilor ruși este

*) Lemberg.

»mai rău de cât sub jugul turc, este o mare suferință și muncă egipteană pentru popor

Asemenea opinie despre fericita domnie Țarilor a silit popoarele creștine să fie băgare de seamă față cu Rusia, care 'și însușea rolul de liberătoare. Moștenitorul și nepotul Șerban Cantacuzino, înainte de a încheia alianța cu Moscova, a cerut ca Țarii ruși să trimită un tratat iscălit de propria lor mână ca să vadă în ce mod să fie Valachi și Moscova.

Cabieetul Crispi in Parlament

(Prin depeșă telegrafică)

Roma, 8 (20) Decem. — D-l Crispi a citit Camera declarațiunea ministerială, care dice, ministerul, luând răspunderea guvernării într'un moment când condițiunile patriei sunt mai grave decât au fost vr'o dată, are nevoie de concursul Camerei, fără distincțiune de partid. Ministrii nu fac parte din nici o fracțiune a Camerei, ci din marele partid unitar, care are scop unic fericirea Italiei. Concursul Camerei și încrederea poporului îi sunt necesare, pentru a ridica creditul, a organiza finanțele, a restabili domnia legii, a da țării conștiința de sine însăși. »Nu facem pe nimeni vinovați de starea actuală a lucrurilor, dice declarațiunea. Ea e consecința unei serii de împregiurări, pe care nu putem de cât să le constatăm și pe care trebuie să le combatem cu energie. Nevoia țării sunt mari și numeroase, și pentru a le satisface, guvernul va depune în parlament eforturile necesare. Trebuie, cu toate acestea să rămânem mintim, că nu avem timp de pierdut, căci o întârziere ar putea produce o mare pagubă. Guvernul va face cele mai mari economii posibile în administrație. Ora sacrificiilor este partea țării a sunat. (Oh! oh! la extremitate stângă).

D-l Crispi insistă din nou asupra necesității unei înțelegeri între parlament și cabinet, pentru a ridica finanțele. (Aplause în centru și stânga).

D-l Villa, vice-președinte, anunță demisia d-lui Zanardelli, președintele Camerei. D-l Crispi mai mulți deputați, între care d-l di Rudini, Brin, Barzilai cer a se respinge demisiunea. Aceasta este respinsă în unanimitate, mai puțin 2 sau 3 voturi socialiste.

D-l Cavalotti presentă o moțiune, dicând Camera laudă comitetul de anchetă asupra bătăliilor pentru opera sa conștiincioasă și hotărâtă să tipărească documentele anchetei. D-l di Rudini propune să se escludă din publicare documentele destinate arhivelor secrete, pentru că sunt de interes privat. — Prima parte a ordii de zi a d-lui Cavalotti este aprobată cu 147 voturi contra 24 și 118 abțineri. Votul amendamentului d-lui di Rudini este amânat mâine, deputații ne mai fiind în număr.

Relativ la politica străină, d-l Crispi dice declarațiunea sa, că ideile sale sunt cunoscute prietescug cu toate popoarele; respectul tractatelor.

D-l Imbriani, socialist, vorbind despre declarațiunea guvernului, cere reducerea listei civic micșorarea cheltuelilor militare și schimbarea litice străine. — D-l Cavallotti combate imunitatea. — D-l Colajanni cere o amnistie generală pentru cele întâmplare la Sicilia în ac

— D-l Fortis combate cabinetul. — D-l Crispi clară, că voește să evite ați ori-ce discuție politică, «Guvernul își propune să facă o scrisoare paratoare și cere ajutorul tuturor oamenilor de bună-voință. În cât privește Sicilia, recunoaște necesitatea unor măsuri legislative. El are draste pentru clasele muncitoare; nu poate însemite ca asociațiunile lor să aducă atingerea stătuțiilor țării.

Declarațiunea ministerială, citită la Senat, a fost mult aplaudată. Senatul ia în considerație propozițiunea d-lui Pieranois de a se numi o comisiune, care să cerceteze dacă în listele deoritorilor băncilor se găsește și Senatori și în acest cas, să fie invitați a da lămuriri.

D. Rossi a interpelat la Senat asupra oportunității de a denunța Uniunea latină. Ministrul Soninno declară, că va trata chestiunea în punerea financiară. Inse, or-care ar fi opinia sa în privința Uniunii latine, noul minister simte un adevărat desgust pentru orice tratat, care ar slăbi legăturile morale cu care sunt legate Statele contractante.

Programul naționalităților

«Gazeta Transilvaniei» publică următoarele:

Primim din isvor competent următorul comunicat: „Representanții Românilor, Slovaci și Sârbilor din țările coroanei Sf. Stefan, s-au întrunit într-o conferință în luna Noemvrie c., au întreprins pașii necesari în scopul a pune la cale încheierea unui program politic comun și a stabili o procedere comună. Au hotărât tot-odată ținerea unui *Congres al Naționalităților*.

»Pentru statorirea programului politic comun au fost între altele stabilite drept substat următoarele puncte, ca principii fundamentale:

»Menținerea și integritatea țărilor de sub coroana Sf. Stefan; procederea solidară în toate chestiunile politico-naționale; punerea în aplicare a legii naționalităților și lărgirea drepturilor pentru naționalități; a face cu toată tăria raporturi nemijlocite între ele și comună; introducerea votului universal, direct și secret, schimbarea împărțirii actuale a circumscripțiilor electorale; eluatarea unei legi libere de reuniuni și de întruniri; în sfârșit, ținerea de la alegeri cât timp vor dăinui toate stările nedrepte. Toate acestea pe călăuză.

ȘTIRI DIN STRĂINĂTATE

ANGLIA

D-l Curric, secretar permanent la externe este numit ambasador la Constantinopol.

D-l Gladstone a declarat erii Camerei comunitare, când a combătut propozițiunea d-lui Hamilton, că guvernul conține propozițiunea de a pune la cale încheierea unui program politic comun și a stabili o procedere comună. Au hotărât tot-odată ținerea unui *Congres al Naționalităților*.

examinând apoi proiectele lordului d'Harcourt a decis că Rusia dispune în Baltică numai de o singură corabie de război și de 3 corăbii în Marea Neagră. Cum ar putea trece ele în Mediterana fără a nu fi expuse bateriilor din Constantinopol? Toate temerile sunt, așa dar, basate pe ipoteze.

Camera Comunelor a respins apoi cu 240 voturi contra 204 propozițiunea d-lui Hamilton asupra necesității de a întări flota; ea a adoptat contra-propozițiunea d-lui Gladstone, care zice că primul ministru este răspunzător de prepararea flotei pentru apărarea țării.

Camera a respins cu 213 voturi contra 151 amendamentul introdus de Camera Seniorilor la bilul asupra asigurărilor, care zice, că bilul nu este aplicabil lucrătorilor, care și-au rezervat-o indemnitate, în cas de accident, prin convențiunea cu patronii.

AUSTRIA

Impăratul este mai bine; dar nu a părăsit încă erii palatul; a primit în audiență pe prințul Filip de Coburg și pe prințul Windischgraetz, președintele consiliului.

Ministrul afacerilor străine austriac a fost informat de ministrul de interne al Ungariei, că cholera a dispărut cu desăvârșire din Ungaria.

— Un atentat cu dinamita a fost săptuit alaltieri seară în contra avocatului Wolff din Rakonitz în Boemia. Casa sa e aproape distrusă. Nici o victimă. Atentatul e atribuit socialiștilor.

BULGARIA

Comisiunea pentru modificarea proiectului de tarif vamal e pe cale de a sfârși deliberrile sale. Proiectul va fi în curând depus la Camera și, dacă va fi cu puțință, va fi votat chiar în sesiunea actuală. Cu toate acestea, acest tarif nu va intra în vigoare mai înainte de 1895.

FRANȚA

Camera a terminat operațiunile de verificare a puterilor deputaților.

Sesiunea parlamentului s'a închis; redeschiderea se va face la 9 Ianuarie.

PORTUGALIA

Ministrul lucrărilor publice și-a dat demisia.

CRONICA

Ministrul de instrucțiune ungurese a destituit pe doi învățători români, pentru că au trimis *Tribunei* telegrame de încurajare pentru d. A. Popovici, osîndit în procesul Replicei.

Luând notiță despre amenințările ce ni s'au adresat, confracții noștri de la *Patrie* își termină notița cu vorbele: „Ei imitează, în această privință, pe confracții lor din Ungaria, dar nu se gândesc de loc, că dacă ar pute să desarmeze pe d. Slavici, sunt sute de alți patrioți, care l'ar înlocui.”

Noi credem, că scopul amenințărilor n'a fost tocmai desarmarea, ci provocarea unei manifestațiuni de desaprobare. D. Al. Lahovary a decis, că sunt peste Carpați Români, un întreg partid, cel moderat, care ar protesta, dacă de

aici din România s'ar face vre-o încercare spre a pune la cale rezolvarea prin bună învoială a conflictului dintre Români și Maghiari: *asta se cere de astă dată*.

După votarea adresei, Camera va discuta convențiunea comercială cu Germania.

Studentii universitari din Iași, în urma sfințirii steagului roșu au trimis următoarea telegramă D-rei Felicia Rațiu:

Domnișoarei Felicia Rațiu

str. Măcelarilor 5
Sibiu

»Pentru fetele române din Sibiu. Steagul roșu oferit conferinței naționale și încredințat nouă s'a sfințit astăzi în catedrala metropolitană din Iași, s'a depus cu mare ceremonie în aula Universității.

»Rămânem recunoscători pe vecie. Să trăiți! idealul național să-l vedeți realizat.

Telegrama e subscrisă de un mare număr de studenți și studențe.

Comitetul național al studenților va ține o întrunire Luni, 13 Decembrie în localul Ligei; vor fi convocați și reprezentanții presei din Capitală.

Intrunirea studenților se va ține Duminecă în sala Dacia la 2 ore p. m. Este vorba să ia cuvântul trei studenți din comitetul național și doi reprezentanți din parlament, unul dintre liberali, iar altul dintre conservatori.

Pentru ca cetățenii să ia parte la întrunire în număr cât mai mare, se va afișa un apel călduros.

În noaptea de 28 spre 29 Noemvrie, niște tâlhari au pătruns în mănăstirea Văratec, unde au jefuit pe mai multe călugărițe, iar pe una au ucis-o. Autoritățile au isbutit să aresteze pe acei tâlhari, la care s'a găsit o mare parte din lucrurile furate.

Se știe din județul Botoșani unui confrate din Capitală, că țeranii din *Tutura* s'au revoltat și au ucis pe primar, pe care l'au tăiat bucăți; vechilul proprietarului, un grec Manolache, s'a apărut cu arme contra țeranilor, din care a rănit grav pe mai mulți. Procurorul, judecătorul de instrucție și o companie de armată au plecat la *Tutura*.

Căpitanul Căliman, care este implicat în afacerea morții caporalului Eftimiu, a fost arestat Luni seara.

Locotenentul Constantin Holban din regimentul I de Roșiori a fost pus în disponibilitate, ca măsură disciplinară.

La 27 Noemvrie s'a făcut în orașul Huși înmormintarea lui Ioan Mârzea, fost deputat în divanul ad-hoc al Moldovei și deputat în Camera de la 1864.

Îndată după răspunsul la Mesagiul se va aduce în discuția Camerei convențiunea comercială cu Germania, care trebuie să intre în vigoare la 1 Ianuarie 1894.

Trei condamnați la munca silnică, din care doi ge 10 ani și unul pe viață, au evadat din penitenciarul din Huși, n'au fost încă prinși.

Ancheta a dovedit, că culpabilii în această evadare, pe caporalul și soldatul de gardă.

ARDEALUL

II

Posițiunea Ardealului

(Urmare)

Fiind persecutați în Ardeal, Români, mai ales după pustiirea mongolă, au ieșit prin linia de la Răsărit și prin cea de la Mădă-și spre Nistru și spre Dunăre, unde încă la începutul secolului XIII existau mai multe voievodate 1). Când Turcii se ivesc la Dunăre, Români aceștia sunt grupați în două state, Moldova în dreptul liniei răsăriteane și Muntenia în dreptul celei de la Mădă-și. Ne găsind convenit reazăm în Ardeal, țările aceste au fost nevoite să recunoască suveranitatea Porții. Ele înse i-au impus Porții prin lupte grele niște tractate, prin care li se asigura o pozițiune favorabilă față cu imperiul otoman. Sultanul confirma pe domniii țerilor și lua tribut de la dănișii, dar nu avea nici un amestec în afacerile interne ale țerilor, nu puteau să se stabilească Turcii, nici să se ridice giumii mohamedane pe țărmul stîng al Dunării.

După-ce atât Voivodul Ardealului, cât și Chanul Tătarilor deveniseră vasali ai Porții, ear la Timișoara și la Buda erau pašalicuri turcești, Moldova și Muntenia numai prin lupte grele puteau să-și păstreze pozițiunea favorabilă.

Ajunși odată stăpâni la Buda, Turcii nu puteau lăsa în dosul lor două țări bogate și aproape neatirnite. În contra tractatelor dar ei ocupaseră cele mai importante puncte din linia Dunării, mai întâi Chilia, apoi Brăila și Giurgiu, și tot mai mult se sporiau în Muntenia și în Moldova Turcii, care veneau sub deosebite pretexte și rămăneau aici în contra tractatelor. Eară Voievozii erau prea slabi, ca să impună Porții respectarea învoielilor sfințite prin usul secular.

În anul 1593 se urcă în scaunul Munteniei Mihaiu, numit în urmă Viteazul, un om cu vederi largi și tot odată de o rară putere de voință. El înțelege, că țara lui numai din Ardeal poate să fie apărută și că Turcii numai strimtorați din toate părțile vor renunța la gândul de a preface țările române în pašalicuri.

El se pune deci în legătură cu Bulgarii și cu Sârbii, cu Tătarii și cu Cazacii, cu Aron, Voivodul Moldovii, și cu Sigismund Báthory, Voivodul Ardealului. Planul lui e, ca toți cu toții să llovească pe Turci în unire cu Impăratul Roman, atunci Rudolf II.

În anul 1594 Aron încheie cu Rudolf II un tractat, prin care se declară vasal al Impăratului. În același timp Mihaiu pornește lupta contra Turcilor, și atât în Moldova, cât și în Muntenia Turcii sunt invitați să părăsească țara și măcelăriți după-ce nu vor să plece. La 7 Octombrie Impăratul Rudolf II invită pe statele Ungariei să se pună în înțelegere cu Voivodul din Ardeal, cu cel din Moldova și cu cel din Muntenia, ca să pornească lupta pentru desrobirea patriei.

Nobilimea maghiară înse nu vrea să intre în luptă și Sigismund Báthory pune condițiuni grele pentru participarea lui la război. 2) Ear

1) Cele mai noi cercetări asupra acestor Voievodate sunt resumate de d-l B. P. Hăjdeu în Istoria critică a Romanilor V. I. Ed. II. 1874.

2) Eudoxie Hurmuzachi, Docum. priv. la Ist. Român. vol. III. pag. 179—206.

cât pentru Voievozii din țările de peste Carpați, el cere, ca dănișii să se desfacă de Impăratul și să se declare vasali ai lui.

Ast-fel se ivește întâia oară idea unirii acestor trei țări pentru o luptă comună.

Preocupat numai de scopul cel mare și recunoscând, că lupta nu se poate susține fără Ardeal, Mihaiu încheie la 20 Maiu 1595 tractatul, prin care să declară vasal al Voivodului din Ardeal. 1)

Ear Aron, care încheie tractatul cu Rudolf II, e răsturnat de Sigismund Báthory și înlocuit cu Ștefan Răsvan, care se declară și el vasal al Voivodului din Ardeal.

Impăratul Rudolf al II de asemenea primește condițiunile lui Sigismund Báthory, care de aici înainte să întitulează «Dei gratia Regnum Transilvaniae, Moldaviae, Valachiae Transalpinae et Sacri Romani Imperii Princeps, Partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc. 2).

Nobilimea maghiară tot nu vrea să ia parte la luptă, ci unelțește în înțelegere cu cancelarul Poloniei Ian Zamoisky; doi ani în urmă dar Sigismund Báthory abdică mai întâiu, conform tractatului, în favorul Impăratului, apoi contra tractatului, în favorul unui văr al său, Cardinalul Andreiu Báthory, care se unește cu Turcii. În același timp cancelarul Poloniei intră cu oaste în Moldova și răstoarnă pe Ștefan, Răsvan, ridicând în scaun pe Ieremie Movilă, care de asemenea se unește cu Turcii.

Mihaiu se pune acum în înțelegere cu Impăratul Rudolf II, cât și cu Chanul Tătarilor, se declară vasal al Impăratului și mijlocește intrarea în alianță a Tătarilor. 3) El face în același timp încercări să câștige și pe Andreiu Báthory, ear după-ce eceste încercări rămân zadarnice, intră cu oaste în Ardeal și alungă după o strălucită victorie, repurtată la 28 Octombrie 1599 lângă Sibiu, pe Andreiu Báthory. El însă declară prin o solie trimisă la Praga, că n'a cucerit Ardealul pentru sine, ci pentru Imperiul Roman, și cere să se trimită în Ardeal comisari împărătești, ca să le predea țara. Mihaiu-Vodă n'a fost dar nici o dată Voivod al Ardealului, ci numai locuitor al Impăratului Roman (nu al Regelui Ungariei).

Scopul lui chiar de dînsul în mai multe rânduri clar expus a fost, ca în timpul luptelor să dispună de cele trei țări și de trecătorile din linia apuseană.

Puind deci în rânduială treburile Ardealului, el trece cu oaste în Moldova, ca să răstoarne pe Ieremie Movilă și să ridice în scaun pe Ștefan, feciorul lui Petru-Vodă, care atunci era pribeag la Innsbruck 4). El și alungă pe Ieremie-Vodă și e primit de Moldoveni cu însuflețire.

Pe când însă el petrecea în Moldova, nobilimea maghiară se organizează, se pune în legătură cu Turcii și cu cancelarul Poloniei, ba câștigă în partea ei chiar și pe generalul Basta, un condottiere italian, care fusese trimis de Impăratul în Ardeal, ca să-i dea lui Mihaiu-Vodă ajutor. În același timp nobilimea trage în partea ei și o parte din mercenarii lui Mihaiu, Cazacii, Secui și Maghiarii, care nu-și primiseră de mult lefurile.

1. Eudoxie Hurmuzachi Docum. privitoare la Ist. Rom. Vol. III. pg. 209.

2) Docum. priv. la Ist. Rom. Apend. Vol. III. pg. 477.

3) Eudoxie Hurmuzachi, Docum. priv. la Ist. Rom. Vol. III. pg. 289—294.

4) Eud. Hurmuzachi, Docum. priv. la Ist. Rom. Vol. IV. pag. 48.

Intorcându-se dar în Ardeal, Mihaiu suferă în valea Mureșului, la Mirislău, o înfrângere și se retrage în Muntenia; aici însă, în fața trecătorii de la Buzău, suferă o nouă înfrângere în luptă cu Cancelarul Poloniei, cu Sigismund Báthory și cu Ieremie Movilă. În același timp trecuseră și Turcii Dunărea. Mihaiu scapă de toate aceste de a lungul liniei de la meadă-și și de a lungul celei de la apus până la Oradea Mare, de unde se duce apoi la Praga, ca să pună în înțelegere directă cu Imperatul. În urma acestei înțelegeri, se întoarce cu bani în Oradea-Mare, adună oaste nouă și mai ba odată, în unire cu Basta, pe Sigismund Báthory în fața trecătorii de la Ciucea (Goroslău); câteva zile în urmă însă, el e asasinat la Turda, când trecea în valea Mureșului, ca să reînceapă executarea planului, pe care-l croise cu atâtă pricepere.

Ast-fel, prin moartea lui, s'a zădărnicit lupta contra Turcilor. Turcii n'au mai cutezat co-i drept, să se stabilească pe țărmul stîng al Dunării, nici n'au mai încercat să preface țările române în pašalicuri; dar Imperiul Roman a pierdut ear Ardealul, și Voievozii Ardealului nu mai renunță la planul de a uni, ca vasali ai Porții, cele trei țări sub stăpânirea lui Gavriil Báthory se întitulează »Transylvaniae Valachiae Princeps partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc.» 1), ear u mașul acestuia, Gavriil Bethlen, ia chiar titlul de Rege, și până la sfîrșitul secolului XV Ardealul rămâne punctul de concentrare al demanilor interni ai Casei de Austria.

După-ce Turcii sunt alungați din Buda Prințul Eugen de Savoia înaintează spre Răsărit nobilimea maghiară simte, că nu mai poate continua lupta. Încă în anul 1691 Emeric Tokocel din urmă Voivod instituit de Poartă, pe speranța de a mai putea cuceri Ardealul, state Ardealului își declară supunerea și Impăratul Leopold I., luând titlul de *Mare Principe Transilvaniei*, dă țării o nouă constituțiune.

În tractatul de la Carlovăț (1609) renunță apoi și Poarta la ori-și-ce drept asupra Ardealului.

Înainte de încheerea tractatului, la 14 Iulie 1699, Guberniul Ardealului spune într'un raport adresat Impăratului, că în urma îndelungate pustiiri facute de *Curuți* (resculați maghiari), *Tătarii*, de *Turci* și de *Mantallotti* (marodeu țara e depopulată, de oare-ce «vix ullum in comitatu Hunyad et Zarand imo usque ad Alb Juliam securum esse posse sicut olim in Hungaria circa Confinia Presidiis et levi etiam equitatu instructa, tamen nec Domi, nec foris in agro vel vineis ullus securus erat» 1).

Valea Mureșului dar despre trecătorile de Zam, Vulcan și Porțile de Fer până spre Alb Julia era pustiită ca mai înainte văile de a lungul hotarului despre pašalicurile turcești. Mă populată nu puteau să fie nici cele-lalte părți pe unde treceau Turcii și Tătarii, nici valea Someșului, unde s'au purtat luptele în Regii și Voievozii.

Dar Guvernul mai spune, că acum, după Turcii au fost alungați de pe șesul de la Timișoara posesorii din «Comitatu Bihar et Zarandea ad Terris» proteg pe «rustici», din lăuntru triumfului, care se mută pe moșiile lor, de oare

1) Eud. Hurmuzachi, Docum. priv. la Ist. Rom. Vol. IV. pag. 321.

2) Eud. Hurmuzachi Docum. priv. la Ist. Rom. Vol. V. pag. 538.

nas terras desolatas non nisi per aliarum populosarum Terrarum desolationem possunt et lunt Incolis replere».

Erau deci în lăuntru triumphiului mai mulți menți de cît împrejurul lui, de oare-ce în timpul îpânirii turcești populațiunea se retrăsese în anți, ear șesul rămăsese atât de pustiu, în t și astă-qi moșia de pe șesul de la Tisa se umește *Puzsta*.

Habsburgii au luat deci Ardealul cu dreptul eratorului în posesiune și l'au găsit isto-, în mare parte pustiu.

Tocmai de aceea acum se schimbă pozițiunea Ardealului.

În virtutea constituțiunii date de Leopold I. Ardealul rămâne între vechile lui hotare o țară deosebită, ale căreia afaceri sunt conduse de un guvernier instituit de Impăratul și compus din membri cu un *Gubernator* în frunte; el are un comandant militar deosebit, și în urmă se intue, după cererea statelor, în *Viena* o *cancerie aulică Transilvană*.

Această Transilvanie scăpată de sub stăpânirea rucească nu are nici o legătură organică cu Ungaria, ci face parte, în tocmă ca Ungaria, din marea împărăție apuseană.

Așa rămâne Ardealul până în zilele noastre. Pragmatica sancțiune Carol VI. se leagă în urmele sîi și al urmașilor sîi, că Ardealul nu e nici odată să fie împreunat cu vre-o altă țară. După ce Napoleon I. desființează sfînta împărăție Romană, Ardealul face parte din marea împărăție Austriacă.

De la anul 1700 pozițiunea Ardealului față de țările de dimprejurul lui trece cu toate aceste în o mare schimbare.

Va urma).

ANUSCA

de

TURGHENIEF

Amintire de pe țermul Rinului (Urmare)

La ceazul convenit trecuî Rinul, și prima fiță, pe care o întălnii pe țerm, era același țefel, care venise dimineța să me găsească. Îreacă mă așteaptă.

— Din partea D-rei Anușca, îmi țise el șopid și-mi dete un răvășel.

Anușca mă vestește, ca locul întălnirii era schimțat. Imi spunea să fiu într'un ceas și jumătate la capelă, ci la d na Luise; trebuia să bat la șă, să intru și să urc trei caturi.

Încă o dată? mă întrebă copilășul.

Da, îi răsponsei și mă îndreptăi de-a lungul rîmului. N'aveam destul timp înaintea mea să mă întorc acasă, și nu voiam să rățăcesc prin țade. După zidurile orașului se întindea o țădiniță cu un joc de popici acoperit și cu mese pentru beutorii de bere.

Intraî.

Mai mulți Germani în vărștră jucau la popici, lele se rostogoleau cu șgomot și din timp în timp se ridica un murmur de aprobațiune. O slujcucă frumoasă, cu ochii umflați de plâns, îmi luse o cană de bere. O privii cu băgare de amă; ea se întoarse de-odată și se depărtă.

— Da, da țise în același timp un burghez întecos, cu obraji rumeni, *Aenchen* e astăđi re supărată. Logodnicul ei a fost luat la oaste, și privii din nou; ea se retrase într'un colț și-și șcusese fața în mări; lacrimi îi cădeau încet

între degete. Cine-va ceru bere; ea îi aduse o cană și merse să-și ia locul de mai nainte. Această durere mută mă atinse; mă pusei să gîndesc la întrevedere ce mă aștepta, dar eram neliniștit, trist.

Nu cu inima plină de nădejde mă duceam la acea întălnire; nu trebuia să mă las pradă bucuriei unei dragosti împărtășite; trebuia să mă țiu de cuvânt, trebuia să împlinesc o datorie grea. «Nu trebuie să șuguești cu dînsa» și aceste vorbe ale lui Gagin 'mi străpuseseră inima ca o săgeată. Totuși erau trei zile, în această luntre, pe care o luaî valurile, eu eram chinuit de o sete de fericire. Puteam s'o satisfac și mă codeam, respingeam această fericire, datoriamă îmi dicea s'o resping... Această puțință era așa de neașteptată, încât eram tulburat. Anușca ea însă-și, cu capul ei arđător, trecutul ei, cu creșterea ei; Anușca, această ființă seducătoare, dar ciudată, mărturisec că mă speria. Aceste simțimene se luptară mult timp în mintea mea..

Momentul fixat se apropia. Nu pot s'o iaî în căsătorie, imi țisei în sfîrșit; ea nu va ști că am iubit-o.

Mă sculaî, pusei un țhaler în mări bieteî Aenchen (ea nici nu-mi mulțumi măcar) și mă îndreptăi spre casa d-neî Luise.

Intunecimile serii se răspîndeau în aer și dedesubtul cerului întunecat se întindea o fășie lungă rumenită de amurg. Bătuî încet în ușă; ea se deschise îndată.

— Pe aci, imi țise o voce hărbuită, sunteți așteptat.

Făcuî căți-va pași pe dibuite; o mări osoasă imi apucă mări.

— Esti d-ta Frau Luise? întrebaî.

— Eî sunt, frumosule ținer.

Bătrâna mă făcu să urc o scară foarte îngustă și se opri la al treilea cat. Recunoscuî atunci, la slaba lumină, pe care o fereștrucă lăsa să o pătrundă, fața sbrăcită a bătrâneî. Un suris răutăcios și dulceag îi deschise gură fără dinți și făcea să rânjească stinșii ei ochi. Ea imi arăta o uscioară. O împinsei convulsiv cu mări, intraî și o închisei cu putere după mine.

XV

Odăița, în care mă găseam, era întunecată și rămăseî cât-va timp nainte de-a țări pe Anușca. Ea ședea, îmbrobodită cu un șal mare, lângă fereastră, capul întors și aproape ascuns ca o pasere speriată. Respirațiia ei era neliniștită și ea tremura. Mă simții cuprins de o milă adăncă pentru dânsa. Mă apropiaî, ea întoarse și mai mult capul,— Ana Nicolaievna, îi țisei.

Ea se îndreptă de-odată și vroi să mă privească, dar nu îndrăsnî. Îi luaî mări; era rece și rămase nemișcată într'a mea, ca și când viața s'ar fi retras dintr'ensă.

— Am vrut... începu ea, încercând să zîmbească; dar buzele ei palide nu-o ascultară. Am vrut... Nu, cu neputință, adăugă ea și țăcu. Glasul ei, într'adever, se stîngea la fie care vorbă.

Mă aședăi lângă dânsa.

— Anna Nicolaevna, repetaî eu, fără a putea vorbi mai departe.

Urmă o țăcere. Țineam mereu mări ei într'a mea, privind-o. Ea era mereu aplecată; respirațiia îi era foarte repede; își mușca încet buza de jos pentru a nu plînge, pentru a opri lacrimile, care se rostogoleau din ochi... O priveam mereu; era într'o nemișcare așa de străină oricărui împotriviri, în cât fuî adănc atins.

S'ar fi țis, că s'a aruncat zdrobită de oboseală, pe acel scaun, de unde nu se urnea.

Credeam, că mi se rupe inima.

Anușca, îi țisei încet.

Ea ridică încet ochii asupra mea... Oh! privire a femeiei, care începe să iubească, cum să te descriu?... Ei se rugau, acei ochi; ei exprimaî increderea, neliniștea, lăsarea în voce. Cu neputință de a mă împotrivi. Mă aplecaii pe mări ei... Un sunet tremurător se auđi, care seamăna cu un plâns înăbușit, și eu simții pe pėrul meu atingerea ușoară a unei mări, care tremura ca o frunză. Ridicaî capul și țării fața ei. Cum era de schimbată! Acel aer de teamă se risipise; privirea-î se perdeă și mă atrăgea cu dânsa: buzele ei se deschiseră puțin, fruntea ei avea albeața marmurei și șuvițele pėrului ei erau date îndărăt ca și când le-ar fi suflat vėntul.

S. C.

(Va urma)

DIVERSE

De ce se supără?

Omul mincinos crede că toată lumea e ca dînsul. Dar crede tot odată, că are dreptul «s'o tragă de coadă» și el, și cu toate astea se supără când i-se pare că și un altul «a tras-o de coadă». Ajunge câte-odată însă să-î «tae coada de tot», când i-se pare lui că cine-va a lungit-o.

Așa bunăoară, nu știm pentru ce, din bun senin, *Pester Lloyd* își face supărare, țicând că d-l ministru Al. Lahovary răspondend întepelați d-lui Sturdza, ar fi țis, că un amestec al guvernului român în afacerile interne ale statului vecin, ar fi poate chiar în *contra dorinței unei mări părți a Romănilor din Ardeal*, pe când noi știm că d-l Lahovary a țis numai că e **între românii ardeleni un partid moderat, eare ar putea să ne desavueze și să ne întrebe, de ce ne amestecăm în afacerile lor.**

Dar o nemărginit de mare supărare a pricinuit țiarului mai-sus pomenit cartea lui *Flourens* despre *Alecsandru III*, în care autorul vorbind despre Unguri, spune că dênșii, sunt conjurați în contra ordinei europene, niște neastîmperați perfidi, care înscenează fel de fel de neajunsuri între popoarele balcanice, și dețin Romănilor Transilvania, și altele și altele.

Ce să-î faci omului dacă se supără?... O să-î treacă!...

Un prinț bavarez ca doctor

D-r. în medicină *Ludovic Ferdinand principe de Bavaria* a publicat de curând în No. 50 al revistei «Archiva germană pentru medicina clinică», un studiu științific: «Aduș la etiologia și patologia pleuritei». Prințul doctor a urmărit, și a studiat 23 de casuri de aprindere de peliță de piept, din punct de vedere clinic bacteriologic și terapeutic, scoțind concluziuni foarte puternice. Numai un specialist poate judeca munca și osteneala ce se recere pentru un ast-fef de studiu. Prințul autor e în vîrstă de 34 de ani. El e fiul principelui Adalbert, mort la anul 1875, nepotul principelui-regent de Bavaria, și e însurat de la anul 1883 cu infanta de Spania Maria de Paz. Ca și unchiul sėu, principele Carol Teodor, mai bătrân de cât dēntul cu două-țeci de ani, principele Ludovic Ferdinand s'a ocupat cu mult țel de studiul medicinei.

DIN CORPURILE LEGIUITOARE

CAMERA

Sedința de la 8 Decembrie 1893

Discuțiunea adresei, începută ieri, continuă.

Vorbește mai întâi d. M. Balș, membru al partidului conservator. Acesta susține, că toate acușările aduse în precedentă ședință guvernului de d. N. Fleva sunt neintemeiate; partidul conservator a făcut reforme de cea mai mare însemnătate în țară, și a mântuit finanțele de orî-ce fluctuațiune primejdioasă. În ce privește chestiunea națională, oratorul iarăși găsește, că partidul conservator nu e indiferent. În orî-ce cas d. Balș exprimă simpatiile sale pentru Români din Ardeal, a cărora existență este pentru noi o chestiune de viață. Opresiunea sub care ei zac, nu poate mări simpatiile noastre pentru Austro-Ungaria, și pentru toate puterile care vor pacea. Oratorul termină declarând, că puțin interes are faptul, dacă guvernul va răspunde sau nu asupra acestei chestiuni; lucrul de căpetenie este, ca durerea, pe care ne-o inspiră opresiunea ungurească, să pătrundă în popor și să-i deștepte simpatiile.

Dupe d. M. Balș ieșea cuvântul d-l. Gr. Păucescu. Într'un lung și foarte amănunțit discurs, în care d-sa reamintește toate preschimbările și combinațiunile întâmplare în partidul conservator de la 1888 până astăzi, d. Păucescu își precizează situațiunea sa de antagonist al actualei formațiuni guvernamentale, în care d-sa nu vede nici o armonie, ci o continuă luptă surdă, între junimiști și conservatori. Despre d. Carp în special d. Păucescu vorbește foarte lung, pentru a dovedi că șeful junimiștilor este și reacționar, și anti-naționalist. D. Păucescu termină, cerând partidului conservator să se retragă de la putere, pentru ca nu cum-va să se transforme într'o clientelă de feciori de bocri, ceea-ce așă e pe cale să se întâmple.

D-nii L. Catargiu și C. C. Arion răspund d-lui Păucescu, istorisind aceleași lucruri ca și d-sa, însă în mod favorabil guvernului.

La 6 și jum. ceasuri ședința se ridică.

GENERALUL CERNAT

Am comunicat în numărul de ieri știrea despre încetarea din viață a Generalului Alexandru Cernat, comandantul oștirii române în războiul de independență.

Generalul Cernat s'a născut la Galați în anul 1828, era deci numai de 65 ani. În anul 1851 a intrat în armată și la 1873, după un serviciu de 22 ani, a fost înaintat general de brigadă.

La 1877, când oștirile rusești au intrat în țară, ca să treacă spre Dunăre, Generalul Cernat era ministru de război, iar după ce armata română a intrat și ea în acțiune, repozatul a primit comanda trupelor din fața Plevnei. După căderea Plevnei Generalul Cernat a fost înaintat general de diviziune, iar la 1891 a fost pus în retragere.

ULTIME INFORMAȚIUNI

D-l Tache Ionescu va depune la Cameră în curând un proiect de lege pentru acordarea unei pensii viagere d-lui Dr. Assaki, care se află bolnav la Noisay, în Franța.

Erî camera a votat un credit de 10,000 de lei, pentru a se face o înmormântare națională generalului Cernat.

Citim în *Gazeta Transilvaniei*, singura gazetă politică românească ce mai apare în Ardeal, că în ziua de Sf. Nicolae s'a înmănat membrilor din comitet aflători în Sibiu actul de acușatiune în procesul ce s'a intentat contra lor pentru *Memorand*. Afară de membrii comitetului, sunt acușati încă patru Români, pentru-că au răspândit Memoradul. Pertractarea e fixată pe ziua de 23 Ianuarie 1894 înaintea juriului din Clușu.

Pe 23 Ianuarie st. n. 1894. Au fost citați cu totul 29 inși înaintea Curții cu jurați.

Proiectul de budget al cheltuelilor ministerului de finance pentru exercițiul 1894—95 se prezintă în cifra totală de 25,424,325 lei având un spor de 1,554,630 mai mult de cât anul 1893—1894.

S'a împărțit la Cameră proiectul de lege pentru acordarea recunoașterii de cetățean Român d-lor Al. I. Hodoș, Parhon Ioan, Ulpiu Hodoș, Vlad I. Beloiu, Ioan I. Popeea, toți Români din Transilvania,

Clubul liberal și cercul agricol au arborat drapelul negru.

Cu privire la suprimarea *Tribunei* și a *Foaiei Poporului*, o corespondență, pe care *Gazeta Transilvaniei* o primește din Sibiu aduce următoarele amănunte importante:

Procesul s'a făcut, pentru că d-l Eugen Brote n'ar fi fost anunțat ca editor proprietar al numitelor foi. Totuși, când d-l Brote a cumpărat institutul tipografic, s'a făcut arătare despre aceasta fișpanului, iar acesta procuraturii supreme din Cluj, că Eugen Brote este proprietarul și tot odată editorul-proprietar al foilor. Procuratura supremă a luat notiță despre aceasta.

Judecata s'a făcut în taină pe ziua de 4 Decembrie, și citațiunile s'au înmănat, în ziua de 1 Dec., d-lui avocat Al. Szántó, care a fost numit anume din oficiu curator-apărător pentru E. Brote, iar celorlalți și anume d-lui I. Moldovan, redactor al *Foaiei Poporului*, d-lui Cornel Scurtu, redactor al *Tribunei*, și d-lui Ioan Popa Nețșu, ca editor responsabil, le-au înmănat citările numai la 3 Dec., târziu seara.

În procesul *Foaiei Poporului* d-l Brote a fost osândit la 500 fl. amendă și 60 fl. cheltueli de judecată, eventul 46 zile de temniță, și s'a ordonat totodată încetarea foaiei imediat.

În procesul *Tribunei*, cu toate că apărătorul Szántó a protestat contra violării de lege comisă prin fixarea procesului, și a declarat că refuză de a fi apărător, Tribunalul a dat sentență prin care a obligat pe Szántó să stea față, și apoi a osândit pe d-l Brote la 500 fl. amendă și 60 fl. cheltueli, și a ordonat imediat încetarea foaiei, dând momentan ordin căpitanului orașenesc, să grijească, ca să nu se tipărească nici un număr de-oare-ce apoi pe el ilface raspuțetor. Judecătoria promptă voind a fi sentința lungă, precum e, a fost în stare a o înmăna lui Cornel Scurtu, redactor responsabil, deja la 5 dec. des de dimineață.

Astăzi se va face la Nizza îmbălsămarea corpului generalului Cernat și mâne cadavrul va fi poruit în țară, unde i se va face o mare ceremonie de înmormântare.

D. Ioan Rusu, redactor la *Tribuna* și care își face închisoarea la Szeghedin, a fost dus ieri sub escortă la Cluj, unde se vor judeca mâne procesele ce i s'au intentat pentru un articol scris în *Tribuna* și pentru un altul scris în *Foaia Poporului*.

Alegerea unui episcop în locul episcopului de Argeș, ales Mitropolit, fixată pe mâne, s'amănat până după terminarea în Cameră a discuției răspunsului la Mesagiul Tronului.

Aseară pe la orele 6 jum a izbucnit un mare foc la Galați, la fabrica de petrol ad-lui Mois situată între soselele Reni și Brateș. Focul început din nebăgarea de seamă a unui lucrător care a umblat cu lampa pe lângă păcură.

A ars un rezervoar de păcură, care era asgurat.

Intrunirile publice ale liberalilor promit a monstre.

Se vorbește, că oratorii, între altele, vor atinge și chestiunea națională.

Această hotărîre au luat-o în urma indignării și revoltei ce au coprins inimele tuturilor Românilor, când justiția maghiară, orbită de șovinism a tras în judecată întreg Comitetul național și a suprimat cele două focare ale românismului «Tribuna» și «Foaia Poporului».

Inventariarea averii defunctului Episcop de Buzău s'a început sâmbătă și până acum s'a găsit 20.000 lei în efecte rurale 5%, 42.30 lei în argint și bilete de bancă, 249 lire tucești, 883 napolconi, 179 coroane germane, 6 galbeni, 19 imperiali și 51 lire sterline.

În o ladă vechiă s'au mai găsit: 10.000 lei în bonuri urbane Iași; 13.000 lei urbane București, 23.297 lei argint și bilete de bancă, 1 lire sterline, precum și mai multe cupoane.

Inventariarea va continua și mâne Vinei câmp e probabil că se vor găsi mai mulți bani încăținând seamă de modul în care era păstrată averea ce a fost găsită la deslegarea casei defunctului.

În fie-care colț din casă se găsea câte un fișic de napolconi sau lire tucești și, căutându-se bine peste tot, se crede că se vor găsi și alte sume ascunse.

D-l C. Dumitrescu-Iași a fost numit director al Bibliotecii Statului în locul Părintelui Simeon Popescu, demisionat.

Erî pe la orele 9^{1/2} a. m., femeia Anica N. Tabacu, în etate ca de 80 de ani, care era așă dată în asilul săracilor, s'a găsit moartă. Cadavrul s'a transportat la Morga orașului.

La Silistria s'a prins o bandă de trei tilharî care au făcut nenumărate omoruri în Dobrogea. Tot acești tilharî sunt cei care au torturat și ucis pe un sătean din Gârlița județu Constanța și care pe femeia acestuia au tăiat-o cu cuțitul spre a o forța să le spuie unde are banii ascunși.

De asemenea s'a prins și în Tulcea un tilhar cunoscut sub numele de Manole, care a făcut mai multe omoruri și a stat în mai multe rînduri în ocnă.

ULTIME TELEGRAME

Agenție Română

Belgrad 8/20 Decembrie.—Starea d-lui Ristic, care suferă de rematism s'a îmbunătățit. Nu este nici un pericol.

S.-Petersburg 8/20 Decembrie.—Legea privitoare la garanția proprietăților țeranilor în contra uzurii va fi publicată pe la mijlocul lui Ianuarie; Legea va îmbrățișa 47 guverne mente din Rusia din Europa. Guvernamentele Balticii și Poloniei sunt excluse.

Belgrad 8/20 Decembrie.—Skupștina va discuta în ședința viitoare tractatul comercial cu Rusia. Comisiunea a rectificat budgetul.

Răspunzător pentru redacție Ion Slavici.

CEL MAI SUPERB CADOU DE CRĂCIUN ȘI ANUL NOU

COLECȚIUNEA REVISTEI

A MICUL COPIILOR

PE ANII 1891-92-93

DOUĂ VOLUME IN CUARTO, PESTE 1.500 PAGINI TEXT

Având peste 400 de tablouri!! — Cu preț de 10 lei

Aceste volume conțin: Un romanț pentru copii, scris de D-ra Julia B. Hasdeu; Un cântec de leagăn (cuvinte de D-ra Julia B. Hasdeu, muzica de G. Ștefănescu, profesor de conservator); o mulțime de nuvele, istorioare, povești, basme, anecdote, descrieri de voiagiuri, din viața animalelor, paserilor și insectelor, poezii, șarade, enigme, etc.

Depus spre vânzare numai la librăria I. V. SOCEC.

FONDERIA DE LITERE

MAȘINI NOUI
DIN FABRICA
FOUCHER FRÈRES
DIN
PARIS

THOMA BASILESCU

BUCUREȘTI

MATRIȚE ORIGINALE
DIN
AMERICA
FRANȚA
GERMANIA
ȘI
ITALIA

PESTE 30.000 MATRIȚE ORIGINALE
DE DIFERITE CARACTERE
LATINE, GERMANE, RUSE, BULGARE, GRECE, EBRAICE

FURNITURI COMPLETE PENTRU INSTALAȚIUNI NOI DE STABILIMENTE TIPOGRAFICE

NOTE MUZICALE ȘI LITERE CYRILIC PENTRU CĂRȚI BISERICESCI

COLECȚIUNI NOUI DE ORNAMENTE

Prețurile Stabilimentului sunt cu 25% mai estine de cât ale tuturor fabricilor din străinătate, osebit de speșele de vamă și transport.

Se primește în schimb material vechiu cu prețuri avantajoșe

BOGAT ASORTIMENT IN LITERE
DE
FANTEZIE, TITLURI, CALIGRAFICE, GOTICE, FLORATE, ETC. ETC.

CLIȘERIE
ULTIMUL SISTEM IN METAL ȘI GALVANOPLASTIE

LINI DE METAL, TĂIATE SISTEMATIC

REGLEȚI, QUADRAȚI ȘI TOT FELUL DE ALBITURI

Condițiuni favorabile în plăți

Compoziția și clișeurile din fonderia Thoma Basilescu

B. D. ZISMAN

DEPOSITARUL GENERAL DE LA

COMPANIA AMERICANA

BUCUREȘCI. — Calea Victoriei, No. 44. — BUCUREȘCI
(lângă farmacia Brus, vis-à-vis de Luvru)

MAȘINE DE CUSUT neîntrecute în SOLIDITATE, LUCRARE și ELEGANȚA

Premiate la toate expozițiunile cu primele Medalii și Diplome de onoare

Peste 5 milioane sunt în întrebuințare. — Garanție pe 5 ani.

Biciclete de siguranță „SPORT” din cari am vândut peste 400 bucăți în România fiind cele mai apreciate în străinătate! Mers ușor! Eleganță completă! Cea mai mare soliditate!

VÎNZARE ÎN RATE

Cataloșe și informațiuni GRATIS și FRANCO, rugând a comunica ce anume voiți să cumpărați.

LIBRARIA IG. HAIMANN, BUCURESCI

Cu începere de la 19 Noembre 1893 punem în vânzare regulat în fie-care Sămbătă câte o fasciculă din

Fie-care fasciculă coprinde 4 coli din scrierile autorilor Români și traduceri din scriitori străini însemnați, și se vinde cu 50 de bani în totă țara. Abonamentele se plătesc înainte și se fac numai direct la noi.

Prețul unei fascicule de 4 coli, 50 bani

Biblioteca Română Contemporană

APARE ÎN FIE-CARE SÂMBĂȚĂ

Biblioteca Română Contemporană are de scop a mijloci răspândirea cărților românesce, oferindu-le cu un preț foarte scăzut.

Biblioteca Română Contemporană înlesnesce tutulor formarea de bibliotecă românesce, cu o cheltuială de 40—50 bani pe săptămână numai.

ABONAMENT pentru 50 fascicule, 20 lei
" " " 25 " 11 "
trimise franco în totă țara.

IG. HAIMANN, LIBRAR-EDITOR
BUCURESCI

Fie-care fasciculă e broșată ast-fel ca să permită defacerea cōlelor și strângerea lor în volume separate, formând ast-fel opere întregi de o valoare împătrită de cât cea plătită pentru fasciculele.

Primele fascicule vor coprinde, între altele: **Trubadurul** de Delavrancea, **Năpasta** de Caragiale, **Influența**

împrejurărilor de Lamarck, **Basmele** lui Stăncescu, **Poe-siile** lui Neculai Iorga, Carol Scrob și a altor poeți români vestiți, **Literatura populară română** de Dr. Gaster, **Conferin-țele Atheneului Român**, etc. etc. etc.

